

WŁODZIMIERZ SOBKOVIK
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Filologii Angielskiej
w Poznaniu

Paweł Topol, *Intermedialne nauczanie języka obcego*, Wyd. Nauk. UAM, Poznań 2003, ss. 140

Książka autorstwa Pawła Topola, *Intermedialne nauczanie języka obcego*, składa się z czterech rozdziałów, bibliografii i dwóch obszernych dodatków. Pierwsze trzy rozdziały mają charakter teoretyczny i stopniowo zawężają obszar zainteresowania i badań autora: od problemów glottodydaktyki andragogicznej, poprzez multimedia, do podejścia intermedialnego, będącego oryginalną propozycją autora. W rozdziale czwartym przedstawia Topol zaprojektowany i wykonany przez siebie eksperyment pedagogiczny dotyczący efektywności autorskiego pakietu intermedialnego w dydaktyce języka angielskiego jako obcego. Później zamieszczona jest bibliografia oraz załączniki zawierające narzędzia i materiały konieczne do ewentualnej weryfikacji badań przez innego eksperymentatora.

Rozdział pierwszy ma charakter wstępny, wprowadzający do zagadnień szeroko pojętego kształcenia dorosłych, andragogiki na gruncie polskim, a także efektywności kształcenia. Rozdział ten zawiera również krótki przegląd najważniejszych teorii glottodydaktycznych, w tym rozwoju koncepcji i metod kształcenia zorientowanych na ucznia.

Rozdział drugi traktuje o nauczaniu i uczeniu się multimedialnym. Autor wyjaśnia wieloznaczność pojęcia multimedia. Mowa jest tutaj zarówno o multimediami w kontekście technicznym i informatycznym, jak i o kształceniu multimedialnym jako teorii oraz metodzie postępowania dydaktycznego. Druga część rozdziału poświęcona jest miejscu komputera w kształceniu. Wpierw autor prezentuje zmieniającą się rolę komputera w kontekście ucznia/użytkownika. Dalej czytamy o możliwościach i ograniczeniach stosowania sprzętu i oprogramowania komputerowego przez nauczyciela, ze szczególnym uwzględnieniem języka obcego. Na końcu znajdujemy kilka uwag dotyczących doboru komputerowych programów językowych.

Rozdział trzeci poświęcony jest oryginalnej propozycji autorskiej, tzw. intermediom. Topol wyjaśnia *podejście intermedialne* jako metodę nauczania języka obcego, która ma na celu optymalizację pracy w klasie/grupie poprzez zindywidualizowanie kształcenia. Kluczową rolę odgrywa tutaj odpowiednie wykorzystanie mediów i multimedii, różniące się od klasycznie stosowanego nauczania obudowanego mediami. Rozdział otwiera wprowadzenie nt. nauczania i uczenia się języków obcych przez osoby dorosłe w naszym kraju, w zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej i edukacyjnej, w obliczu członkostwa Polski w UE. Następnie Topol porównuje intermedia z kształceniem multimedialnym, a także wyjaśnia podejście intermedialne w świetle teorii glottodydaktycznych. Ostatnia część rozdziału to opis pakietu intermedialnego, czyli gotowego rozwiązania metodycznego do zastosowania w nauczaniu grupowym, gobble.

W rozdziale czwartym dowiadujemy się, jak pakiet intermedialny sprawdził się w realiach szkoły. Autor opisuje badanie efektywności, które przeprowadził drogą eksperymentu, obserwacji oraz sondażu diagnostycznego. Istotną częścią badań według autora jest sprawdzenie efektywności w kontekście indywidualnych cech ucznia (stylu poznawczego).

Pracę wieńczy obszerna bibliografia (180 pozycji literatury polskiej i światowej) oraz dwa dodatki. Dodatek 1 – zawiera wybrane konspekty lekcji z przeprowadzonego eksperymentu. Dodatek 2 – to najważniejsze narzędzia badawcze (kwestionariusze, arkusze obserwacyjne oraz wybór testów językowych).

Książka powstała na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Efektywność multimedialnego nauczania-uczenia się języka angielskiego osób dorosłych*, która to jest **pionierskim** w polskiej literaturze glottodydaktycznej opracowaniem wykazującym wyższą efektywność dydaktyki języka obcego (angielskiego) z zastosowaniem metod i technik intermedialnych nad dydaktyką wspomaganą potocznie rozumianymi multimediami. Takich badań w zakresie glottodydaktyki intermedialnej w Polsce dotąd nie było. Książka P. Topola jest, co warto podkreślić, nie tylko wartościową pozycją w akademickim piśmiennictwie glottodydaktycznym, ale także **lekturą obowiązkową** dla nauczycieli-praktyków języka angielskiego w Polsce. Należy tu dodać, że autor zadbał, aby tekst był merytorycznie i stylistycznie przyswajalny nie tylko przez naukowców, ale także przez „pedagogów praktyków, edukatorów [...] a także nauczycieli-badaczy skłonnych weryfikować swoje pomysły metodyczne” (z *Wprowadzenia*).

Rygor metodologiczny jest, poza nowatorstwem tematycznym, silną stroną książki. Eksperyment i badania obserwacyjno-ankietowe, na których opiera się część empiryczna pracy, zaprojektowane zostały i wykonane bardzo skrupulatnie, wręcz drobiazgowo. Autor wykazał, że sama „obudowa multimediami” nie maksymalizuje swobody poznawczej i podmiotowości ucznia, jeśli brak podejścia intermedialnego. Ta część książki przyda się szczególnie badaczom akademickim i naukowo nastawionym nauczycielom. Wreszcie, wartościowy jest w pracy Topola przegląd zagadnień dotyczących glottodydaktyki multimedialnej i wspomaganej komputerowo (*Computer-Assisted Language Learning*).

Podsumowując, stwierdzam, że książka przedstawia metodologicznie przemyślane i skrupulatnie wykonane badanie empiryczne szeroko pojętej efektywności inter/multimedialnej dydaktyki języka angielskiego w polskich warunkach, podbudowane solidnym przeglądem teoretyczno-bibliograficznym, szczególnie w zakresie dydaktyki dorosłych. Jako taka zainteresuje badaczy i samoświadomych nauczycieli języków obcych (nie tylko angielskiego).